

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА**

П.Ф. Гураль, І.Д. Софінська

Плани семінарських занять із курсу

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ
ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ**

для студентів 5 курсу (спеціалістів)

ЛЬВІВ – 2012

Гураль П.Ф., Софінська І.Д.

Організаційно-правові аспекти організації та діяльності органів місцевого самоврядування в Україні: Плани семінарських занять для студентів 5 курсу (спеціалістів) юридичного факультету. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка. – 2012. – 37 с.

Схвалено кафедрою конституційного права юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.
Протокол № 1 від 28 серпня 2012 р.

Авторські права застережені

ВСТУП

Спецкурс «Організаційно-правові аспекти організації та діяльності органів місцевого самоврядування в Україні» передбачає вивчення загальних засад зарубіжних систем (моделей) місцевого самоврядування; міжнародних стандартів місцевого самоврядування; основних форм та методів формування і діяльності територіальної громади, її представницьких і виконавчих органів, їх посадових осіб; місцевих рад, сільських, селищних, міських голів, виконавчих комітетів та їх удосконалення.

Даний спецкурс передбачає детальний аналіз чинного законодавства України у сфері місцевого самоврядування та запропонованих змін і доповнень до нього, з метою реалізації усіх конституційних принципів місцевого самоврядування.

Студенти, які вивчають цей спецкурс, покликані у своїй майбутній професійній діяльності сприяти розвитку місцевого самоврядування в Україні, без якого неможливо побудувати правову і демократичну державу, побороти корупцію та забезпечити реалізацію громадянами України їхніх конституційних прав і свобод.

ТИПОВИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

	Назва теми	Всього годин	З них:			Зв'язок з іншими дисциплінами
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
1.	Загальна характеристика систем (моделей) місцевого самоврядування	4	2	2		Історія політичних і правових вчень; Конституційне право України
2.	Організаційно-правові засади місцевого самоврядування	4	2	2		Конституційне право України
3.	Міжнародні стандарти місцевого самоврядування	4	2	2		Конституційне право України; Міжнародне публічне право
4.	Територіальна громада - основа місцевого самоврядування в Україні	4	2	22		Історія держави і права; Фінансове право України
5.	Матеріально-фінансові (економічні) основи місцевого самоврядування	4	2	2		Конституційне право України; Фінансове право України
6.	Ефективна організація та діяльність сільських, селищних та міських рад	4	2	2		Конституційне право України; Адміністративне право України
7.	Удосконалення організації та діяльності виконавчих органів місцевих рад	4	2	2		Конституційне право України; Адміністративне право України
8.	Організація та діяльність сільських, селищних та міських голів	4	2		2	Конституційне право України; Адміністративне право України
9.	Роль та значення статутів територіальних громад у місцевому самоврядуванні	12			12	Конституційне право України
	МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	2				
	ІСПИТ	ПІДЧАС ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ СЕСІЇ				

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМ (МОДЕЛЕЙ) МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1. Характеристика англосаксонської моделі місцевого самоврядування.
2. Характеристика германо-романської моделі місцевого самоврядування.
3. Особливості змішаної моделі місцевого самоврядування.
4. Характеристика і основні ознаки «радянської» моделі місцевого самоврядування.
5. Тенденції реформування систем місцевого самоврядування у зарубіжних країнах та в Україні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Гураль П.Ф. Еволюція систем (моделей) місцевого самоврядування та їх особливості / П.Ф. Гураль // Вісник Львівського національного університету ім. Івана Франка (серія юридична). – Львів, 2012. – Вип.: 56. – С. 174-179.
2. Закон України про місцеве самоврядування. Науково-практичний коментар / За ред. М.Ф. Верменчук. – К.: «АТ Книга», 1999. – 123 с.
3. Игнатов В.Г., Бутов В.И. Местное самоуправление: Российская практика и зарубежный опыт: Учебное пособие. / В.Г. Игнатов, В.И. Бутов // Ростов-на-Дону: «МарТ», 2007. – С. 67-116.
4. Кравченко В.В., Пітцик М.В. Муніципальне право України. / В.В. Кравченко, М.В. Пітцик // К.: «Атіка», 2003. – С. 342-363.
5. Муніципальне право України: Підручник / В.Ф. Погорілко, О.Ф. Фрицький, М.О. Баймуратов та ін.; За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. – К.: «Юрінком», 2006. – С. 202-380.
6. Муниципальное управление. Учебное пособие для ВУЗов / Гладышев А.Г., Иванов В.Н., Патрушев В.И. – Москва: «Муниципальный мир», 2002. – С. 418-542.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. – розділ IX, ст. 133 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, N 30, ст. 1

2. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України. № 280/97-ВР. 21.05.1997. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1997, N 24, ст. 170. (з наступними змінами та доповненнями)

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1. Система місцевого самоврядування в Україні та її удосконалення.
2. Основні принципи місцевого самоврядування.
3. Основні форми і методи діяльності місцевого самоврядування та їх удосконалення.
4. Місцеве самоврядування і місцеві органи державної виконавчої влади: перспектива співіснування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. Місцеве самоврядування в Україні / П.Д. Біленчук, В.В. Кравченко, М.В. Підмогильний // К.: «Атіка», 2000. – С. 25–38.
2. Журавський В.С., Серьогін В.О., Ярмиш О.Н. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник. / В.С. Журавський, В.О. Серьогін, О.Н. Ярмиш // К.: «Ін Юре», 2003. – 672 с.
3. Конституційне право України: Академічний курс: підручник: У2 т. Т.2 / За ред. Ю.С. Шемшученка. – К.: «Юридична думка», 2008. – 800 с.
4. Корнієнко М.І. Муніципальне право України. Концептуальні та організаційно-правові питання: Навч. посіб. / М.І. Корнієнко // К.: «Алерта», 2005. – С. 44–59.
5. Муніципальне право України: Підручник / В.Ф. Погорілко, О.Ф. Фрицький, М.О. Баймуратов та ін.; За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. – К.: «Юрінком», 2006. – С. 202–380.
6. Погорілко В.Ф., Баймуратов М.О., Бальцій Ю.Ю. та ін. Муніципальне право України: Підручник / За ред. Баймуратова М.О. – 2-ге вид. доп. – К.: «Правова єдність», 2009. – С. 182–215.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Децентралізація влади в Україні. Розширення прав місцевого самоврядування. Постанова Верховної Ради України № 3227-15 від 15 грудня 2005 року [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної ради України. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. Дата доступу: 05.03.2011.
2. Закон України про місцеве самоврядування. Науково-практичний коментар / За ред. М.Ф. Верменчук. – К.: «АТ Книга», 1999. – 123 с.
3. Конституція України. 28.06.1996. – розділ IX, ст. 133 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, N 30, ст. 1.
4. Концепція реформи місцевого самоврядування. Проект Закону України. № 9646. 26.12.2011. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=42227. – Дата доступу: 05.08.2012.
5. Концепція реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Проект від 2012 р. / Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. // Режим доступу: <http://minregion.gov.ua>. – Дата доступу: 5.01.2012.
6. Про асоціації органів місцевого самоврядування. Закон України № 1275-VI від 16.04.2009. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної ради України. // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>. – Дата доступу: 5.01.2012.
7. Про внесення змін до деяких законів України щодо участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики, вирішенні питань місцевого значення. Закон України № 3654 від 26.01.2009. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної ради України. // Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=34255. – Дата доступу: 14.06.2012.
8. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України. № 280/97-ВР. 21.05.1997. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1997, N 24, ст. 170. (зі змінами та доповненнями)
9. Про місцеві державні адміністрації. Закон України. № 586-XIV. 09.04.1999. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 20-21, ст.190.

10. Про органи самоорганізації населення. Проект Закону України, запропонований Асоціацією міст України. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Асоціації міст України. // Режим доступу: <http://www.auc.org.ua/bill>. – Дата доступу: 30.05.2012.
11. Про фінансову основу місцевого самоврядування в Україні. Проект Закону України. № 3387. 15.04.2003 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=14795. – Дата доступу: 05.08.2012.
12. Рішення Конституційного Суду N 11-рп/2001 від 13.07.2001 у справі за конституційним поданням народних депутатів України щодо офіційного тлумачення термінів “район” та “район у місті”, які застосовуються в пункті 29 частини першої статті 85, частині п’ятій статті 140 Конституції України, і поняття “організація управління районами в містах”, яке вживається в частині п’ятій статті 140 Конституції України та в частині першій статті 11 Закону України “Про столицю України – місто-герой Київ”, а також щодо офіційного тлумачення положень пункту 13 частини першої статті 92 Конституції України, пункту 41 частини першої статті 26 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” стосовно повноваження міських рад самостійно вирішувати питання утворення і ліквідації районів у місті (справа про адміністративно-територіальний устрій) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Конституційного суду України. Режим доступу: <http://ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=9400>. – Дата доступу: 05.08.2012.

ТЕМА 3. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1. Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування.
2. Роль Ради Європи в розробці міжнародних стандартів місцевого самоврядування.
3. Європейська хартія місцевого самоврядування.
4. Всесвітня декларація місцевого самоврядування.
5. Європейська рамкова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними громадами або органами влади.
6. Інші європейські стандарти місцевого самоврядування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Баймуратов М.О. Європейські стандарти локальної демократії та місцеве самоврядування в Україні / М.О. Баймуратов // Х.: «Одісей», 2000. – С. 1–73.
2. Баймуратов М.О. Правова природа міжнародних (європейських) стандартів локальної демократії та їх роль у становленні місцевого самоврядування в Україні: питання сприйняття та імплементації / М.О. Баймуратов // Наукові читання. Присвячені пам'яті В.М. Корецького: Зб. наук. Праць / Київський університет права НАН України. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2008. – С. 12–21.
3. Баймуратов М.О., Григорьев В.А. Муниципальная власть: актуальные проблемы становления и развития в Украине / М.О. Баймуратов, В.А. Григорьев // О.: «Юридическая литература», 2003, - С. 103–123, 162–188.
4. Баймуратов М.А., Григорьев В.А. Роль международных стандартов местного самоуправления в формировании компетенции публичной самоуправленческой (муниципальной) власти / / М.О. Баймуратов, В.А. Григорьев // О.: «Феникс», 2003. – 160 с.
5. Барвіцький В.Ю., Батанов О.В. Муніципальне право зарубіжних країн. Частина 3. / за заг. Ред. П.Ф. Мартиненка. – К.: «Знання України», 2006. – 284 с.
6. Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. Місцеве самоврядування в Україні / П.Д. Біленчук, В.В. Кравченко, М.В. Підмогильний // К.: «Атіка», 2000. – С. 56–58.
7. Збірник «Досвід впровадження стандартів доброго врядування на місцевому рівні в Україні та інших європейських країнах». / В.С. Куйбіда, В.В. Толкованов. – К.: ТОВ «Поліграфічний Центр «Крамар», 2010. – 258 с.
8. Мікула Н.А., Толкованов В.В. Посібник «Транскордонне співробітництво» / Н.А. Мікула, В.В. Толкованов. // К.: ТОВ «Поліграфічний Центр «Крамар», 2011. – С. 53–57.
9. Погорілко В.Ф., Баймуратов М.О., Бальцій Ю.Ю. Муніципальне право України: Підручник / За ред. Баймуратова М.О. – 2-ге вид. доп. – К.: «Правова єдність», 2009. – С. 128–181.
10. Посібник з питань партисипативної демократії (демократії участі) на місцевому рівні. / Під редакцією Толкованова В.В. – К.: ТОВ «Поліграфічний Центр «Крамар», 2011. – 199 с.

11. Софінська І.Д. Принцип субсидіарності крізь призму Європейської хартії місцевого самоврядування / І.Д. Софінська // Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку. Зб. статей /// За ред. Ю.С. Шемшученка, Л.В. Губерського, І.С. Гриценка; упор. О.В. Кресін. – К.: «Логос», 2009. – С. 333–335.
12. Толкованов В.В., Пухтинський М.О. Європейська Хартія місцевого самоврядування та розвиток місцевої і регіональної демократії в Україні. / В.В. Толкованов, М.О. Пухтинський. – К.: Видавництво «Крамар», 2003. – 400 с.
13. Толкованов В.В. Правові інструменти Ради Європи з питань місцевого і регіонального розвитку та проблеми їх імплементації в Україні. / В.В. Толкованов. – Київ: Центр досліджень питань місцевого і регіонального розвитку та сприяння адміністративній реформі, 2007. – 349 с.
14. Толкованов В.В., Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф., Бройде З.С., Внукова Н.М., Кравченко В.А., Ляшенко В.І., Мікула Н.А., Рік Ш., Романова Н.А. Транскордонне співробітництво та розвиток транскордонних кластерів. – Київ: Видавництво «Крамар», 2009. – 242 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Всесвітня декларація місцевого самоврядування, Ріо-де-Жанейро, 26.09.1985 року // Місцеве самоврядування. – 1997. – № 1-2. – С. 95–97.
2. Європейська хартія міст (Маніфест нової урбаністики), прийнята Конгресом в ході його 15-ої Пленарної сесії 29 травня 2008 р. в Страсбурзі [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Дубенської районної державної адміністрації. Режим доступу: <http://www.rv.gov.ua/sitenew/dubensk/ua/4730.htm>. Дата доступу: 5.04.2012.
3. Європейська хартія місцевого самоврядування, Страсбург, 15.10.1985 року // Київ: «Парламентське видавництво», Збірка договорів Ради Європи, 2000.
4. Європейська Рамкова Конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними владами або громадами, Мадрид, 21.05.1980 // Текст українською мовою. – Рада Європи.
5. Європейська хартія про участь молоді у муніципальному та регіональному житті, Страсбург, 14.03.1992 року. / у книзі Муніципальне право зарубіжних країн: навч. посіб.: [у 3 ч.]. Ч. 3 / Барвіцький В.Ю., Батанов О.В., за заг. ред. П.Ф. Мартиненка; НДІ приватного права і підприємництва. – К: «Знання України», 2006. – С. 206–217.

ТЕМА 4. ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА В УКРАЇНІ - ОСНОВА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1. Поняття та ознаки територіальної громади. Види територіальних громад.
2. Функції та повноваження територіальних громад.
3. Форми діяльності територіальних громад та проблеми їх удосконалення.
4. Територіальні громади та проблеми їх локального (статутного) регулювання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Абрам'юк І. Врегулювання механізмів участі громадян в управлінні громадою / І. Абрам'юк, А. Ткачук. – К. : «Легальний статус», 2011. – 64 с.
2. Батанов О.В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні: Монографія / За заг. ред. В.Ф. Погорілка. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін-Юре»», 2003. – 512 с.
3. Батанов О.В. Муніципальна влада в Україні. Проблеми теорії та практики. Монографія. / О.В. Батанов // К.: «Юридична думка», 2010. – С. 287–330.
4. Батанов О.В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні: Монографія / О.В. Батанов // К.: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2001. – С. 172–195.
5. Гураль П.Ф. Територіальна громада в Україні: історико-правове дослідження: Монографія. / П.Ф. Гураль // Львів: ЛьвДУВС, «Край», 2008. – С. 411–431.
6. Корнієнко М.І. Муніципальне право України. Концептуальні та організаційно-правові питання: Навч. посіб. / М.І. Корнієнко // К.: «Алерта», 2005. – С. 102–112.
7. Муніципальне право України: Підручник / В.Ф. Погорілко, О.Ф. Фрицький, М.О. Баймуратов та ін.; За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. – К.: «Юрінком», 2006. – С. 202–242.
8. Погорілко В.Ф., Баймуратов М.О., Бальцій Ю.Ю. Муніципальне право України: Підручник / За ред. Баймуратова М.О. – 2-ге вид. доп. – К.: «Правова єдність», 2009. – С. 247–286.
9. Статут територіальної громади міста Бердянськ / Кравченко В.В., Пітцик М.В. Муніципальне право України. Навч. посібник // К.: «Атіка», 2003. – С. 526–586.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Закон України про місцеве самоврядування. Науково-практичний коментар / За ред. М.Ф. Верменчук. – К.: «АТ Книга», 1999. – 123 с.
2. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Закон України. № 2487-VI. 10.07.2010. // Відомості Верховної Ради України від 10.09.2010 - 2010 р., № 35, / № 35-36 /, стор. 1220, стаття 491.
3. Про всеукраїнський та місцеві референдуми. Закон України. № 1286-XII. 03.07.1991 . // Відомості Верховної Ради УРСР від 13.08.1991 - 1991 р., № 33, стаття 443.
4. Конституція України. 28.06.1996. – розділ XI, ст. 141 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, N 30, ст. 1.
5. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України. № 280/97-ВР. 21.05.1997. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1997, N 24, ст. 170. (зі змінами та доповненнями)
6. Про місцевий референдум. Проект Закону України (реєстр. № 7082 від 03.09.2010). [Електронний ресурс]/ Офіційний сайт Верховної ради України. // Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=38447. – Дата доступу: 14.06.2012.
7. Про об'єднання територіальних громад. Проект Закону України (реєстр. №9590 від 14.12.2011) / Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Режим доступу: <http://minregion.gov.ua>. – Дата доступу: 5.01.2012.
8. Про службу в органах місцевого самоврядування. Закон України. № 2493-III. 07.06.2001. // Відомості Верховної Ради України від 17.08.2001 - 2001 р., № 33, стаття 175.
9. Статут Львова. 6.04.2009 р. [Електронний ресурс] / Сайт Громадського порталу Львова. Режим доступу: <http://www.gromada.lviv.ua/articles/2009/04/06/874.html>. – Дата доступу: 05.03.2011.
10. Статут територіальної громади міста Києва / рішення Київської міської ради №371/1805 від 28.03.2002 р., Наказ Міністерством юстиції України №14/5 від 02.02.2005р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v14_5323-05. – Дата доступу: 05.08.2012.

ТЕМА 5. МАТЕРІАЛЬНО-ФІНАНСОВА ОСНОВА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1. Зміст права власності територіальних громад.
2. Управління об'єктами комунальної власності.
3. Структура і особливості формування місцевих бюджетів.
4. Питання удосконалення правового регулювання матеріально-фінансової основи місцевого самоврядування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. Місцеве самоврядування в Україні /П.Д. Біленчук, В.В. Кравченко, М.В. Підмогильний // К.: «Атіка», 2000. – С. 39–43.
2. Ганущак Ю.І. Місцеві бюджети / Ю.І. Ганущак. – К. : «Легальний статус», 2011. – 48 с.
3. Корнієнко М.І. Муніципальне право України. Концептуальні та організаційно-правові питання: Навч. посіб. / М.І. Корнієнко // К.: «Алерта», 2005. – С. 89–101.
4. Куйбіда В.С. Конституційно-правові проблеми міського самоврядування в Україні / В.С. Куйбіда // Львів: «Літопис», 2001. – С. 149–164.
5. Місцеве самоврядування: Монографія. – Кн. 1. Організація роботи сільського, селищного голови / А.О. Чемерис, П.І. Шевчук, П.Ф. Гураль, А.Й. Серант, А.В. Ліпенцев, Г.В. Смолин, І.Ю. Посипанко; за заг. ред. А.О. Чемериса. – Львів: «Ліга-Прес», 1999. – С. 45–73.
6. Муніципальне право України: Підручник / В.Ф. Погорілко, О.Ф. Фрицький, М.О. Баймуратов та ін.; За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. – К.: «Юрінком», 2006. – С. 397–409.
7. Погорілко В.Ф., Баймуратов М.О., Бальцій Ю.Ю. Муніципальне право України: Підручник / За ред. Баймуратова М.О. – 2-ге вид. доп. – К.: «Правова єдність», 2009. – С. 545–556.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Бюджетний кодекс України. Закон України № 2456-VI. 08.07.2010 // Відомості Верховної Ради України від 24.12.2010 - 2010 р., № 50, / № 50-51 /, стор. 1778, стаття 572.
2. Закон України про місцеве самоврядування. Науково-практичний коментар / За ред. М.Ф. Верменчук. - К.: АТ «Книга», 1999. - 123 с.
3. Конституція України. 28.06.1996. - розділ XI, ст. 142 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, N 30, ст. 1.
4. Податковий кодекс України. Закон України № 2755-VI. 02.12.2010 // Відомості Верховної Ради України від 08.04.2011 - 2011 р., № 13, / № 13-14, № 15-16, № 17 /, стор. 556, стаття 112.
5. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України. № 280/97-ВР. 21.05.1997. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1997, N 24, ст. 170. (зі змінами та доповненнями)
6. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності. Закон України. № 147/98-ВР. 03.03.1998. // Відомості Верховної Ради України від 04.09.1998 - 1998 р., № 34, стаття 228.
7. Про столицю України - місто-герой Київ. Закон України. № 401-XIV. 15.01.1999. // Відомості Верховної Ради України від 19.03.1999 - 1999 р., № 11, стаття 79. (зі змінами та доповненнями)

ТЕМА 6. ЕФЕКТИВНА ОРГАНІЗАЦІЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ СІЛЬСЬКИХ, СЕЛИЩНИХ ТА МІСЬКИХ РАД

1. Удосконалення проведення виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних і міських голів.
2. Місцеві ради як представницькі органи місцевого самоврядування.
3. Функції та повноваження місцевих рад.
4. Форми та методи роботи місцевих рад та їх вдосконалення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Корнієнко М.І. Муніципальне право України. Концептуальні та організаційно-правові питання: Навч. посіб. / М.І. Корнієнко // К.: «Алерта», 2005. - С. 113-127.

2. Круш П.В. Муніципальне управління: навч. посіб. / П.В. Круш, О.О. Кожем'яченко // К. : «Центр навч. л-ри», 2006. – С. 33–64, 67–263.
3. Куйбіда В.С. Конституційно-правові проблеми міського самоврядування в Україні / В.С. Куйбіда // Львів: «Літопис», 2001. – С. 210–241.
4. Місцеве самоврядування: 10 років незалежності України. Збірник статей. – К.: «Парламентське видавництво», 2001. – С. 56–74, 88–92, 114–116, 245–248, 253–255.
5. Муніципальне право України: Підручник / В.Ф. Погорілко, О.Ф. Фрицький, М.О. Баймуратов та ін.; За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. – К.: «Юрінком», 2006. – С. 242–313.
6. Погорілко В.Ф., Баймуратов М.О., Бальцій Ю.Ю. Муніципальне право України: Підручник / За ред. Баймуратова М.О. – 2-ге вид. доп. – К.: «Правова єдність», 2009. – С. 287–383.
7. Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів: Монографія / за ред. Ю.М. Тодики. – Х.: «Право», 2009. – С. 6–190, 305–473.
8. Ткачук А.Ф. Врегулювання діяльності місцевої влади та її органів: проекти тип. місц. нормат. актів / Анатолій Ткачук. – К. : «Легальний статус», 2011. – 91 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Закон України про місцеве самоврядування. Науково-практичний коментар / За ред. М.Ф. Верменчук. – К.: «АТ Книга», 1999. – 123 с.
2. Конституція України. 28.06.1996. – розділ XI, ст. 142 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, N 30, ст. 1.
3. Про асоціації органів місцевого самоврядування. Закон України. № 1275-VI. 16.04.2009. // Відомості Верховної Ради України від 18.09.2009 – 2009 р., № 38, стор. 1444, стаття 534.
4. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Закон України. № 2487-VI. 10.07.2010. // Відомості Верховної Ради України від 10.09.2010 - 2010 р., № 35, / № 35-36, стор. 1220, стаття 491.
5. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України. № 280/97-ВР. 21.05.1997. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1997, N 24, ст. 170. (зі змінами та доповненнями)

6. Про Регламент Львівської міської ради 6-го скликання. Ухвала № 304 від 31.03.2011 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Львівської міської ради. Режим доступу: <http://city-adm.lviv.ua/authorities-the-city/dokumenti-lmr>. - Дата доступу: 05.09.2011.
7. Про статус депутатів місцевих рад. Закон України. № 93-IV. 11.07.2002. // Відомості Верховної Ради України від 04.10.2002 - 2002 р., № 40, стаття 290.
8. Про столицю України - місто-герой Київ. Закон України. № 401-XIV. 15.01.1999. // Відомості Верховної Ради України від 19.03.1999 - 1999 р., № 11, стаття 79. (зі змінами та доповненнями)
9. Статут Львова. 6.04.2009 р. [Електронний ресурс] / Сайт Громадського порталу Львова. Режим доступу: <http://www.gromada.lviv.ua/articles/2009/04/06/874.html>. - Дата доступу: 05.03.2011.

ТЕМА 7. ПРОБЛЕМА УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ СІЛЬСЬКИХ, СЕЛИЩНИХ ТА МІСЬКИХ РАД

1. Основні функції та повноваження виконавчих органів сільських, селищних і міських рад та проблеми їх удосконалення.
2. Відділи, управління виконавчих органів сільських, селищних і міських рад, порядок їх формування, удосконалення правового регулювання їх діяльності.
3. Виконавчі органи у районах міст із районним поділом.
4. Статус службовців органів місцевого самоврядування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Корнієнко М.І. Муніципальне право України. Концептуальні та організаційно-правові питання: Навч. посіб. / М.І. Корнієнко // К.: «Алерта», 2005. - С. 113-127.
2. Круш П.В. Муніципальне управління: навч. посіб. / П.В. Круш, О.О. Кожем'яченко // К.: «Центр навч. л-ри», 2006. - С. 33-64, 67-263.
3. Куйбіда В.С. Конституційно-правові проблеми міського самоврядування в Україні / В.С. Куйбіда // Львів: «Літопис», 2001. - С. 242-299.

4. Місцеве самоврядування: Монографія. – Кн. 1. Організація роботи сільського, селищного голови / А.О. Чемерис, П.І. Шевчук, П.Ф. Гураль, А.Й. Серант, А.В. Ліпенцев, Г.В. Смолин, І.Ю. Посипанко; за заг. ред. А.О. Чемериса. – Львів: «Ліга-Прес», 1999. – С. 37–41, 73–150.
5. Муніципальне право України: Підручник / В.Ф. Погорілко, О.Ф. Фрицький, М.О. Баймуратов та ін.; За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. – К.: «Юрінком», 2006. – С. 328–381.
6. Погорілко В.Ф., Баймуратов М.О., Бальцій Ю.Ю. Муніципальне право України: Підручник / За ред. Баймуратова М.О. – 2-ге вид. доп. – К.: «Правова єдність», 2009. – С. 384–439.
7. Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів: Монографія / за ред. Ю.М. Тодики. – Х.: «Право», 2009. – С. 211–275, 474–535.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Закон України про місцеве самоврядування. Науково-практичний коментар / За ред. М.Ф. Верменчук. – К.: «АТ Книга», 1999. – 123 с.
2. Конституція України від 28.06.1996 р. – розділ XI, ст. 142 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, N 30, ст. 1.
3. Про затвердження Порядку контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади. Постанова Кабінету Міністрів України. № 339. 09.03.1999. // Офіційний вісник України від 26.03.1999 - 1999 р., № 10, стор. 28, код акту 7044/1999.
4. Про затвердження рекомендаційних переліків управлінь, відділів, інших структурних підрозділів Київської міської та районної у м. Києві державних адміністрацій. Постанова Кабінету Міністрів України. N 791. 3 вересня 2008 р. // Офіційний вісник України від 19.09.2008 - 2008 р., № 68, стор. 54, стаття 2280, код акту 44305/2008.
5. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України. № 280/97-ВР. 21.05.1997. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1997, N 24, ст. 170. (зі змінами та доповненнями)
6. Про розмежування повноважень між виконавчими органами Львівської міської ради. Ухвала Львівської міської ради № 3704 від 8.07.2010 р. [Електронний ресурс] /

Офіційний сайт Львівської міської ради. Режим доступу: [http://www8.city-adm.lviv.ua/inteam/uhvaly.nsf/\(SearchForWeb\)/A45C5FFCB4E7C935C2257760004A6A17?OpenDocument](http://www8.city-adm.lviv.ua/inteam/uhvaly.nsf/(SearchForWeb)/A45C5FFCB4E7C935C2257760004A6A17?OpenDocument). – Дата доступу: 30.03.2011.

7. Про службу в органах місцевого самоврядування. Закон України. № 2493-III. 07.06.2001. // Відомості Верховної Ради України від 17.08.2001 - 2001 р., № 33, стаття 175.

8. Про службу в органах місцевого самоврядування. Проект Закону України, запропонований Асоціацією міст України. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Асоціації міст України. // Режим доступу: <http://www.auc.org.ua/bill>. – Дата доступу: 30.05.2012.

9. Про столицю України - місто-герой Київ. Закон України. № 401-XIV. 15.01.1999. // Відомості Верховної Ради України від 19.03.1999 - 1999 р., № 11, стаття 79. (зі змінами та доповненнями).

ТЕМА 8. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ СІЛЬСЬКИХ, СЕЛИЩНИХ ТА МІСЬКИХ ГОЛІВ

1. Конституційно-правовий статус сільського, селищного та міського голови.
2. Сільський, селищний та міський голова – посадова особа територіальної громади; організатор роботи відповідної ради та її виконавчого комітету.
3. Підзвітність, підконтрольність і відповідальність сільського, селищного та міського голови.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Місцеве самоврядування: 10 років незалежності України. Збірник статей. – К.: «Парламентське видавництво», 2001. – С. 63–65, 78–82, 88–95, 103–110, 121–126, 142–146.
2. Місцеве самоврядування: Монографія. – Кн. 1. Організація роботи сільського, селищного голови / А.О. Чемерис, П.І. Шевчук, П.Ф. Гураль, А.Й. Серант, А.В. Ліпенцев, Г.В. Смолин, І.Ю. Посипанко; за заг. ред. А.О. Чемериса. – Львів: «Ліга-Прес», 1999. – С. 29–44.
3. Муніципальне право України: Підручник / В.Ф. Погорілко, О.Ф. Фрицький, М.О. Баймуратов та ін.; За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. – К.: «Юрінком», 2006. – С. 314–318.

4. Погорілко В.Ф., Баймуратов М.О., Бальцій Ю.Ю. Муніципальне право України: Підручник / За ред. Баймуратова М.О. — 2-ге вид. доп. — К.: «Правова єдність», 2009. — С. 359-375.

5. Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів: Монографія / за ред. Ю.М. Тодики. — Х.: «Право», 2009. — С. 367-386.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Закон України про місцеве самоврядування. Науково-практичний коментар / За ред. М.Ф. Верменчук. — К.: «АТ Книга», 1999. — 123 с.

2. Конституція України від 28.06.1996 р. — розділ XI, ст. 142 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, N 30, ст. 1.

3. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Закон України. № 2487-VI. 10.07.2010. // Відомості Верховної Ради України від 10.09.2010 - 2010 р., № 35, / № 35-36, стор. 1220, стаття 491.

4. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України. № 280/97-ВР. 21.05.1997. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1997, N 24, ст. 170. (зі змінами та доповненнями)

5. Про службу в органах місцевого самоврядування. Закон України. № 2493-III. 07.06.2001. // Відомості Верховної Ради України від 17.08.2001 - 2001 р., № 33, стаття 175.

6. Про статус сільського, селищного, міського голови. Проект Закону України, запропонований Асоціацією міст України. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Асоціації міст України. // Режим доступу: <http://www.auc.org.ua/bill>. — Дата доступу: 30.05.2012.

7. Про столицю України - місто-герой Київ. Закон України. № 401-XIV. 15.01.1999. // Відомості Верховної Ради України від 19.03.1999 - 1999 р., № 11, стаття 79. (зі змінами та доповненнями).

8. Рішення Конституційного Суду N 7-рп/99 від 06.07.1999 у справі за конституційними поданнями 49 народних депутатів України і виконавчого комітету Вінницької міської ради щодо офіційного тлумачення положень статей 38, 78 Конституції України, статей 1, 10, 12, частини другої статті 49 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (справа про сумісництво посад народного депутата України і міського голови) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Конституційного

суду України. Режим доступу: <http://ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=9335>. – Дата доступу: 05.08.2012.

9. Рішення Конституційного Суду N 21-рп/2003 від 25.12.2003 у справі за конституційним поданням Президента України та конституційним поданням 56 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частин першої, другої, третьої, четвертої статті 118, частини третьої статті 133, частин першої, другої, третьої статті 140, частини другої статті 141 Конституції України, статті 23, пункту 3 частини першої статті 30 Закону України "Про державну службу", статей 12, 79 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", статей 10, 13, 16, пункту 2 розділу VII "Прикінцеві положення" Закону України "Про столицю України – місто-герой Київ", статей 8, 10 Закону України "Про місцеві державні адміністрації", статті 18 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" (справа про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у місті Києві) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Конституційного суду України. Режим доступу: <http://ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=9498>. – Дата доступу: 05.08.2012.

10. Рішення Конституційного Суду N 12-рп/2004 від 20.05.2004 у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України про офіційне тлумачення положення частини четвертої статті 12 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" щодо сумісності посади сільського, селищного, міського голови з мандатом депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим (справа щодо сумісності посади сільського, селищного, міського голови з мандатом депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Конституційного суду України. Режим доступу: <http://ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=9848>. – Дата доступу: 05.08.2012.

11. Рішення Конституційного Суду N 7-рп/2009 від 16.04.2009 у справі за конституційним поданням Харківської міської ради щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 19, статті 144 Конституції України, статті 25, частини чотирнадцятої статті 46, частин першої, десятої статті 59 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні“ (справа про скасування актів органів місцевого самоврядування) [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Конституційного суду України. Режим доступу: <http://ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=50463>. – Дата доступу: 05.08.2012.

12. Стосовно обмежень сумісності діяльності заступника селищного голови з діяльністю депутата районної ради. Роз'яснення Міністерства юстиції України та Національного агентства з питань державної служби України. 13.04.2012. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної ради України. // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0013323-12>. – Дата доступу: 30.04.2012.

ТЕМА 9. РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ СТАТУТІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ

1. Основні завдання статуту територіальної громади.
2. Практика розробки і реалізації статутів територіальних громад.
3. Структура статуту територіальної громади.
4. Проблеми статутного регулювання муніципальних відносин.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Батанов О.В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні: Монографія / За заг. ред. В. Ф. Погорілка. - К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін-Юре», 2003. – 512 с.
2. Батанов О.В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні: Монографія / О.В. Батанов // К.: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2001. – С. 172–195.
3. Гураль П.Ф. Статут територіальної громади як джерело муніципального права / П.Ф. Гураль // Вісник Львівського університету. Серія юридична. Випуск 35. – 2000. – С. 200–208.
4. Петрусь В. Про поняття та юридичну природу статуту територіальної громади / Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2001. Випуск № 36. – С. 218–222.
5. Статут територіальної громади міста Бердянськ / Кравченко В.В., Пітцик М.В. Муніципальне право України. Навч. посібник // К.: «Атіка», 2003. – С. 526–586.
6. Статут територіальної громади: проблеми розробки, прийняття та впровадження в практику місцевого самоврядування. Навч. Посібник. – К.: «Книга-почтой», 1999. – 164 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Закон України про місцеве самоврядування. Науково-практичний коментар / За ред. М.Ф. Верменчук. – К.: «АТ Книга», 1999. – 123 с.
2. Конституція України від 28.06.1996 р. – розділ XI, ст. 142 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, N 30, ст. 1.
3. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України. № 280/97-ВР. 21.05.1997. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1997, N 24, ст. 170. (зі змінами та доповненнями)
4. Про столицю України - місто-герой Київ. Закон України. № 401-XIV. 15.01.1999. // Відомості Верховної Ради України від 19.03.1999 - 1999 р., № 11, стаття 79. (зі змінами та доповненнями)
5. Статут Львова. 6.04.2009 р. [Електронний ресурс] / Сайт Громадського порталу Львова. Режим доступу: <http://www.gromada.lviv.ua/articles/2009/04/06/874.html>. – Дата доступу: 05.03.2011.
6. Статут територіальної громади міста Києва / рішення Київської міської ради №371/1805 від 28.03.2002 р., Наказ Міністерством юстиції України №14/5 від 02.02.2005р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v14_5323-05. – Дата доступу: 05.08.2012.

ЗРАЗКИ ПИСЬМОВИХ ТЕМАТИЧНИХ ОПИТУВАНЬ:

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №1.

1. Напишіть, що таке система (модель) місцевого самоврядування?

2. Виберіть, які у яких державах існує англосаксонська модель місцевого самоврядування?

а) Україна	в) ОК	г) Австралія
б) Німеччина	г) Франція	д) Канада

3. Назвіть 3 ознаки, які притаманні радянській моделі місцевого самоврядування.

4. Назвіть 4 держави, у яких існує германо-романська модель місцевого самоврядування.

5. Дайте характеристику іберійської моделі місцевого самоврядування

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №2.

1. Напишіть, що входить у систему місцевого самоврядування в Україні?

2. Назвіть 5 принципів місцевого самоврядування в Україні.

3. Назвіть 4 форми місцевого самоврядування в Україні.

4. Назвіть 4 методи місцевого самоврядування в Україні.

**5. Дайте характеристику принципу виборності місцевого самоврядування.
Поясніть його суть.**

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №3.

1. Напишіть, що таке Рада Європи і якою є її роль у розробці міжнародних стандартів місцевого самоврядування?

2. Напишіть, що таке «транскордонне співробітництво»?

3. Назвіть 3 нормативно-правові акти, у яких передбачені міжнародні стандарти місцевого самоврядування.

4. Напишіть, яку фінансову автономію органів місцевого самоврядування передбачає Європейська хартія місцевого самоврядування?

5. Дайте характеристику Всесвітньої декларації місцевого самоврядування.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №4.

1. Визначте, хто є первинним суб'єктом місцевого самоврядування і де це передбачено?

2. Назвіть 5 ознак територіальної громади:

3. Поясніть, що таке принцип муніципального федералізму, як і коли його застосовують?

4. Назвіть 5 українських вчених, які досліджували територіальну громаду:

5. Формами безпосереднього волевиявлення територіальних громад є:

- вибори міського голови
- парламентські слухання
- місцеві ініціативи

- всеукраїнський референдум

6. Назвіть 4 основні функції територіальної громади:

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №5.

1. Матеріально-фінансову основу місцевого самоврядування в Україні становлять:

2. Визначте, хто (відповідно до чинного законодавства України) визначає доцільність, порядок та умови відчуження об'єктів права комунальної власності?

3. Назвіть на основі чого визначаються мінімальні розміри місцевих бюджетів?

4. Поясніть за рахунок чого формуються доходи місцевих бюджетів?

5. Дайте характеристику хто і з якою метою може встановлювати місцеві податки і збори?

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №6.

1. Назвіть 5 питань, які можуть вирішуватися виключно на пленарному засіданні відповідної місцевої ради?

2. Назвіть, які власні і делеговані повноваження відповідної місцевої ради в галузі бюджету, фінансів і цін Ви знаєте?

3. Назвіть, що становить систему місцевого самоврядування у місті Києві і чим вона є передбачена?

4. Назвіть 5 підстав дострокового припинення повноважень депутата місцевої ради без прийняття рішення відповідної ради?

5. Поясніть, що таке «делеговані повноваження»?

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №7.

1. Назвіть, хто така посадова особа органів місцевого самоврядування і чим регулюється її статус?

2. Назвіть, який передумови перебування на службі в органах місцевого самоврядування?

3. Назвіть 5 підстав дострокового припинення повноважень міського голови.

4. Назвіть, кому виконавчі органи сільської ради є підконтрольними і підзвітними?

5. Назвіть 5 повноважень виконавчих органів місцевих рад у сфері соціально-економічного і культурного розвитку.

6. Назвіть 3 випадки, коли повноваження сільського голови здійснює секретар відповідної ради.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №8.

1. Назвіть основні функції виконавчого органу відповідної місцевої ради?

2. Назвіть хто, де і на підставі чого затверджує структуру виконавчих органів відповідної місцевої ради?

3. Назвіть, яку відповідальність несе селищний голова за здійснення наданих йому законом повноважень?

1. адміністративну

3. персональну

2. матеріальну

4. цивільну

4. Назвіть хто організує роботу виконавчого комітету сільської ради і підписує його рішення?

5. Назвіть 4 основні повноваження виконавчого органу відповідної місцевої ради у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту Ви знаєте?

**ДОПОВНИТИ ТВЕРДЖЕННЯ, НАПИСАВШИ
СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ ЧИ НАЗВУ ДОКУМЕНТА:**

1. Відповідно до статті 7 конституції України від 28 червня 1996 року «в Україні _____ і _____ місцеве самоврядування».
2. Гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста - самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України - це _____ .
3. Жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр - це _____ .
4. Очолює виконавчий комітет міської ради і головує на її засіданнях _____ .
5. У сільських радах, які представляють територіальні громади, які налічують до 500 жителів, за рішенням відповідної територіальної громади або сільської ради може не створюватися _____ .
6. Органи, які відповідно до законодавства України створюються сільськими, селищними, міськими, районними в містах радами для здійснення виконавчих функцій і повноважень місцевого самоврядування - це _____ .
7. Представницькі органи, що створюються частиною жителів, які тимчасово або постійно проживають на відповідній території в межах села, селища, міста - це органи _____ .
8. Зібрання всіх чи частини жителів села (сіл), селища, міста для вирішення питань місцевого значення - це _____ .

9. Право територіальної громади володіти, доцільно, економно, ефективно користуватися і розпоряджатися на свій розсуд і в своїх інтересах майном, що належить їй, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування - це право _____ .
10. Міжнародно-правовий документ Ради Європи, який передбачає європейські стандарти місцевого самоврядування - це _____ .
11. Міжнародно-правовий документ Ради Європи, який передбачає фінансову автономію органів місцевого самоврядування - це _____ .
12. Викладена в письмовій формі вимога депутата місцевої ради з питань, пов'язаних з його депутатською діяльністю, до місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, а також керівників правоохоронних та контролюючих органів, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, розташованих на території відповідної ради, здійснити певні дії, вжити заходів чи дати офіційне роз'яснення з питань, віднесених до їх компетенції - це _____ .
13. Підтримана радою вимога депутата місцевої ради до посадових осіб ради і її органів, сільського, селищного, міського голови, керівників підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності, які розташовані або зареєстровані на відповідній території, а депутата міської (міста обласного значення), районної, обласної ради - також до голови місцевої державної адміністрації, його заступників, керівників відділів і управлінь з питань, які віднесені до відання ради - це _____ .
14. Засіб одержання депутатом місцевої ради інформації або роз'яснення з тієї чи іншої проблеми - це _____ .
15. Жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр - це _____ .

РОЗВ'ЯЗАТИ РІВНЯННЯ:

1. Знайти значення виразу: $A : B - (Y+Z) : X = \dots$, де

A - кількість жителів територіальної громади села, де виконавчий орган сільської ради може не створюватися = ...

B - строк повноважень голови Львівської обласної державної адміністрації = ...

X - строк повноважень депутата Львівської міської ради = ...

Y - кількість областей в Україні = ...

Z - Автономна Республіка Крим

2. Знайти значення виразу: $(A + Z - B) : Y + X = \dots$, де

A - кількість областей в Україні = ...

Z - Автономна Республіка Крим

B - строк повноважень Львівської обласної ради = ...

Y - строк повноважень міського голови Львова = ...

X - кількість жителів територіальної громади села, де виконавчий орган сільської ради може не створюватися = ...

3. Знайти значення виразу: $Z - (A + B) \times X : Y = \dots$, де

Z - кількість жителів територіальної громади села, де виконавчий орган сільської ради може не створюватися = ...

A - кількість міст України зі спеціальним статусом = ...

B - строк повноважень депутата Буської районної ради = ...

X - скільки найменше разів на рік скликається сесія міської ради з питань відведення земельних ділянок = ...

Y - найменша кількість громадських слухань на рік = ...

4. Знайти значення виразу: $Z : A \times B + Y - X = \dots$, де

Z - кількість жителів територіальної громади села, де виконавчий орган сільської ради може не створюватися = ...

A - скільки найменше разів на рік скликається сесія міської ради з питань відведення земельних ділянок = ...

B - кількість міст України, де створюються міські державні адміністрації = ...

X - строк повноважень сільського голови = ...

Y - найменша кількість громадських слухань на рік = ...

ПРОАНАЛІЗУВАТИ СИТУАЦІЮ:

1. Начальник управління фінансів міста обласного значення Н. звернувся у листопаді 2011 р. до керуючого справами міського виконавчого комітету з проханням включити у порядок денний засідань виконавчого комітету обговорення і затвердження бюджету міста, зсилаючись на ст. 28 чинного Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» і мотивуючи тим, що бюджет потрібно оперативнo довести до всіх бюджетних установ міста з метою уникнути у наступному бюджетному році затримки щодо фінансування будівельних підприємств і виплати зарплати у бюджетній сфері.
 - A. Підготувати проект прохання начальника управління фінансів міста обласного значення.
 - B. Підготувати письмову відповідь начальнику управління фінансів міста обласного значення за підписом керуючого справами міського виконавчого комітету.
2. Дві територіальні громади сусідніх сіл М. (проживає 450 мешканців) і В. (проживає 500 мешканців) на сесіях своїх рад доручили своїм головам провести об'єднану сесію і вирішити питання про об'єднання цих територіальних громад для зміцнення матеріально-фінансової основи з метою забезпечення успішного вирішення питань місцевого значення на рівні їх виникнення. Присутній на одній із сесій завідуючий юридичним відділом районної ради пояснив депутатам, що сільська рада не є уповноважена вирішувати таке питання, зсилаючись на відповідні положення чинного Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».
 - A. Підготувати мотивовану відповідь депутатам сільських рад та сільським головам відповідних територіальних громад сіл М. і В. щодо ймовірного порядку вирішення цього питання.
 - B. Роз'яснити депутатам в чому різниця об'єднання територіальних громад сусідніх сіл на підставі принципу муніципального унітаризму чи федералізму.
3. На першій організаційній сесії міська рада приступила до формування виконавчого комітету. Персональний склад виконавчого комітету запропонував міський голова. Крім керівників відділів і управлінь, секретаря міської ради міський голова запропонував двох депутатів ради А. і Т., мотивуючи таку пропозицію тим, що вони обоє мають багатий практичний досвід у містобудівній сфері, зокрема Т. - колишній міський

голова. Голова постійної комісії з питань законності і правопорядку міської ради виступив із пропозицією не включати обох депутатів до складу виконавчого комітету, оскільки це є порушенням чинного Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

А. Проаналізуйте виниклу ситуацію під правовим кутом зору, роз'ясніть, які питання може вирішувати на сесії міська рада.

Б. Підготуйте мотивовану відповідь міському голові щодо того, хто може входити до складу виконавчого комітету міської ради.

4. На сесії обласної ради слухалося питання про відставку голови обласної державної адміністрації. Депутат обласної ради Д. запропонував провести відкрите голосування з цього питання, проти чого категорично заперечив голова обласної ради Н.

А. Проведіть правовий аналіз даної ситуації і роз'ясніть підстави проведення відкритого голосування депутатів обласної ради.

Б. Напишіть мотивовану відповідь депутатам обласної ради від свого імені.

5. Готуючись до атестації посадових осіб виконавчого комітету міської ради, вперше обраний секретар міської ради Л., який виконував одночасно функції керуючого справами, подав міському голові список посадових осіб, які підлягають атестації. Список був оприлюднений на шпальтах газети Р. та на сторінці в соціальній мережі депутата К., який перебував у родинних відносинах з Л. Проти цього списку виступили: спеціаліст з кадрової роботи, який заявив, що він у виконавчому комітеті працює лише 1.5 року і не підлягає атестації; спеціаліст, працівниця патронажної служби, яка заявила, що вона лише 6 місяців як працює після відпустки по догляду за дитиною до 3 років.

А. Підготуйте письмове роз'яснення на підставі чинного законодавства для секретар міської ради Л. про проведення атестації посадових осіб виконавчого комітету міської ради.

Б. Проаналізуйте питання щодо несумісності статусу депутата місцевої ради з деякими посадами та видами діяльності на предмет правового закріплення в чинному законодавстві України.

ЗРАЗОК ЗАВДАНЬ НА МОДУЛЬ

1. Назвіть, що таке місцеве самоврядування?

1. гарантоване державою право та реальна здатність місцевої державної адміністрації самостійно вирішувати питання загальнодержавного значення
2. гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення
3. гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади самостійно вирішувати питання вседержавного значення
4. гарантоване державою право та реальна здатність місцевої державної адміністрації самостійно вирішувати питання місцевого значення

2. Які моделі місцевого самоврядування існують на даний час у світі?

1. Англосаксонська	3. Змішана	5. Континентальна
2. Російська	4. Радянська	6. Англійська

3. Ким призначається на посаду голова Київської міської державної адміністрації?

1. Верховною Радою за поданням голови місцевої ради
2. Президентом України за поданням Кабінету Міністрів України
3. Президентом України за поданням Міністра внутрішніх справ
4. Верховною Радою за поданням Президента України

4. Хто представляє спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст?

1. сільські, селищні та міські виконавчі комітети
2. районні та обласні ради
3. районні та обласні державні адміністрації

4. сільські, селищні та міські ради

5. До складу областей України не входять:

1. Вінницька	4. Івано-Франківська	7. Рівненська
2. Дніпропетровська	5. Кримська	8. Сумська
3. Дрогобицька	6. Львівська	9. Харківська

6. Як громадяни України реалізують своє право на участь у місцевому самоврядуванні?

1. за належністю до відповідних політичних партій
2. за належністю до відповідних територіальних громад
3. за належністю до відповідних церковних громад
4. за належністю до відповідних населених пунктів

7. У яких випадках законодавство України передбачає обмеження прав територіальних громад на місцеве самоврядування?

1. в умовах стихійного лиха	3. в умовах дострокових виборів
2. в умовах епідемій та епізоотій	4. в умовах воєнного чи надзвичайного стану

8. Хто відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» є первинним суб'єктом місцевого самоврядування?

1. територіальна громада міста	3. територіальна громада області
2. територіальна громада району	4. територіальна громада села, селища

9. Коли сесія ради вважається повноважною?

- a) якщо в її пленарному засіданні бере участь більше двох третин депутатів від загального складу ради
- b) якщо в її пленарному засіданні бере участь більше третини депутатів від загального складу ради
- c) якщо в її пленарному засіданні бере участь більше половини депутатів від загального складу ради
- d) якщо в її пленарному засіданні бере участь більше чвертини депутатів від загального складу ради

10. Що можуть робити територіальні громади сусідніх населених пунктів?

1. об'єднуватися в одну територіальну громаду
2. проводити місцевий референдум
3. створювати єдині органи місцевого самоврядування
4. обирати єдиного сільського, селищного голову

11. На підставі чого відбувається добровільне об'єднання територіальних громад сіл?

1. за рішенням місцевих референдумів	3. за рішенням КМУ
2. за рішення мера міста	4. за рішенням місцевих рад

12. Чим визначається порядок формування та організації діяльності місцевих рад?

1. Конституцією України	3. розпорядженням місцевих голів
2. рішеннями місцевих рад	4. статутами територіальних громад

13. Які міста України мають спеціальний статус?

1. Львів та Дніпропетровськ	3. Київ та Севастополь
2. Київ та Харків	4. Львів та Сімферополь

14. Хто обирає міського голову?

1. міська рада	3. територіальна громада міста
2. обласна рада	4. адміністративний пункт

15. Що не входить до системи місцевого самоврядування?

1. районні та обласні державні адміністрації
2. територіальна громада
3. політичні партії
4. районні та обласні ради
5. сільська, селищна, міська рада
6. органи самоорганізації населення

16. Що є формою вирішення територіальною громадою питань місцевого значення шляхом прямого волевиявлення?

1. місцевий бюджет	3. місцеві збори
2. місцевий референдум	4. місцеві вибори

17. Вибрати з переліку держав ті, які використовують континентальну модель місцевого самоврядування?

1. ОК	5. Канада	9. Японія
2. Франція	6. Німеччина	10. Швейцарія
3. Росія	7. США	11. Австрія
4. Бельгія	8. Алжир	12. Греція

18. Хто очолює виконавчий комітет відповідної місцевої ради і головує на її засіданнях?

1. голова районної, обласної ради
2. сільський, селищний, міський голова
3. секретар сільської, селищної, міської ради
4. секретар районної, обласної ради

19. Які функції виконує президія (колегія) районної, обласної ради?

1. координує діяльність постійних комісій ради
2. попередньо готує узгоджені пропозиції і рекомендації з питань, що передбачається внести на розгляд ради
3. попередньо готує узгоджені пропозиції і рекомендації до проектів рішень з питань, що передбачається внести на розгляд ради
4. попередньо готує узгоджені пропозиції і рекомендації, проекти рішень з питань, що передбачається внести на розгляд ради

20. Хто входить до складу виконавчого комітету відповідної місцевої ради?

1. відповідний сільський, селищний, міський голова

2. головний спеціаліст юридичного управління
3. керуючий справами (секретар) виконавчого комітету
4. керівники відділів, управлінь ради
5. голова відповідної місцевої адміністрації
6. начальник відділу житлового господарства

21. Знайти значення виразу: $A : B + Y \cdot X = \dots$, де

A - кількість жителів територіальної громади села, де виконавчий орган сільської ради може не створюватися =

B - строк повноважень голови Львівської обласної державної адміністрації =

X - строк повноважень депутата Львівської міської ради =

Y - кількість областей в Україні =

22. Прошу охарактеризувати Європейську хартію місцевого самоврядування та визначити її вплив на законодавство України про місцеве самоврядування?

Навчальне видання

Гураль Павло Федорович

доктор юридичних наук, завідувач кафедри конституційного права

Софінська Ірина Дмитрівна

асистент кафедри конституційного права

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ
ТА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
В УКРАЇНІ**

***ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ 5 КУРСУ (СПЕЦІАЛІСТІВ)
ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ***

Відповідальний за випуск – професор П.Ф. Гураль

Комп'ютерний набір – І.Д. Софінська

Макетування – Р.М. Шибунька

Умовних друкованих аркушів – 2,4. Наклад – 50.

Надруковано малим видавничим центром юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.
79000, м.Львів, вул. Січових Стрільців, 14.
E-mail: publlaw@law.Franko.Lviv.ua